

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Schreyjev govor v političnem društvu ljubljanskih uradnikov.

Če dan na dan beremo v dunajskih in drugih nemških časopisih perfidne napade na obstoječo vlado, kako baje ona nas Slovane na škodo nemštva protežira, a kako Nemce zatira, ne moremo sicer umeti, kako se take neresničnosti pisati morejo, ali mislimo si, da morda vendar le res vsaj nekateri Nemci sami verjemó, kako se njih jezik in njih rojaki mej Slovenci zatirajo. Nevednost jih torej zapeljuje, zlaganost nemških novinarskih kolporterjev je kriva, da se tako piše proti vladi v čisto nemških krajih.

Ali kaj hočemo reči, če v sredi mej nami vstane tak predrzen lažnjivec, ki ima dovolj nesramno čelo, da na pr. trdi, da se je Golovec vrhu Ljubljane posúl, ko vendar vsi tu vemo, da res ni. Prav tako nesramno lažnjivo je ljubljanski advokat dr. Schrey politiziral 18. februarja v ljubljanskem konstitucionalnem društvu, obstoječem, kakor znano, po večini iz uradnikov.

V svojem govoru je dr. Schrey od kraja razlagal kazinskim društvom „grehe avstrijske državne umetnosti v pretečenem letu“; zdaj da stojimo „na konci jednega izgubljenega leta“; vlada da hoče uničiti to, kar je ustavoverna stranka požrtvovalno storila; vse kar je polno častnih tradicij vlada odpravlja; s silo (zwangsweise) vlada vpeljuje nerazvite jezike v upravo; vlada da je naredila občen boj, občno neslogo. Ali da pademo na dalje kar v Schreyjev prvotni tekst, tako-le zabavlja ta načelnik ljubljanskega uradniškega političnega društva:

„Was eine solche Regierung mit einer solchen Reichsvertretung zu leisten vermochte, war nur die Negation des Bestehenden, war die Unfruchtbarkeit auf allen Gebieten. An Stelle durchgreifender Reformen des Steuerwesens wurde ohne leitenden Zusammenhang eine Reihe von Steuererhöhungen in Aussicht genommen.“ In dalje: „Die Bestrebungen früherer Regierungen, das Gleichgewicht im Staatshaushalte herbeizuführen, wurden durch die neuen grossen Heeresauslagen und durch die Beseitigung der Steuerreformen zu Nichte gemacht, der Fortentwicklung des Schulwesens wurden mannigfache Hemmschuhe angelegt, die Reformen der Gesetzgebung feierten durchwegs. Wie wäre es wohl auch möglich, dass Minister, welchen ihre Portefeuilles nur auf Sicht verliehen werden, ihr Ressort auch nur kennen lernen, geschweige denn eine reformatorische Thätigkeit entfalten können. So ist es denn schliesslich dahin gekommen, dass das jetzige Ministerium, nachdem

sich die letzten bewährten Kräfte der Beamten-schaft aus demselben zurückgezogen haben, keine Fachmänner die einzelnen Ressorts besitzt . . . Indem das Ministerium auf dem betretenen Wege einseitiger Beglückung der slavischen Parteien fortschritt, hat es deutlich genug zu erkennen gegeben, dass es seine Absichten auch ohne und gegen das Deutschthum in Oesterreich durchzusetzen entschlossen sei“ . . . In o ravnopravnosti Slovanov si drzne Schrey, ki mej nami živi, trditi: „Was erheischt aber die Gerechtigkeit den Slaven gegenüber, und haben nicht alle Regierungen dieselbe walten lassen? Hat nicht das Staatsgrundgesetz die Rechte der Nationalitäten respectirt? Geniessen nicht speciell die Slaven in Schule, Amt und Verkehr die Rechte der übrigen Nationen? Hat nicht gerade unter dem Regimente der Verfassungspartei das slavische Element seine volle Freiheit, ja seine Stärkung und Ausbildung erfahren? Svoj odgovor uradnikom končuje Schrey: So drängt uns denn die Sorge um das Reich, die Nothwendigkeit, für unsere eigene zufriedene Existenz in demselben zu sorgen, **zum unterschiedenen Kampfe** gegen ein System, das solchen Bestrebungen die Wege ebnet. Wir wollen denselben mit allen gesetzlichen Mitteln fortsetzen.“

Tako je mogel dr. Schrey v konstitucionalnem uradniškem društvu vladi boj napovedati brez ugovora političnega komisarja, in njega govor je izšel nekonfisciran tist dan, ko je ljubljanski državni pravdnik pač naš „Slovenski Narod“ konfisciral zaradi članka, ki je vlado zagovarjal nasproti jednemu posameznemu nje organu. Mi privoščimo sicer tudi našim protivnikom popolno tiskovno svobodo, ali za sebe jo potem tudi reklamujemo. Le jednake pravice! Mi nismo taki, kakor je bil ljubljanski Schreyjev organ za ministerstva Auer-sperg-Lasserjevega, ki je na mnoge konfiskacije našega lista policiji le aplavdiral cinično rekoč: die nationale slovenische presse kann nur durch strenge handhabung der pressgesetze gebändigt werden.“

Nečemo denes vlade braniti pred Schreyjevimi napadi, ona ima svoje organe, naj se brani sama. Tudi nečemo več čuditi se, kakó da vlada svoje uradnike pusti v tem političnem društvu, kjer se „odločen boj“ zoper njo napoveduje. To menda spada vse uže k Taaffejevemu sistemu, pod katerim se protivnik z rokovicami tiplje, da si je doba Auerspergova vse drugačne izglede dajala.

Ne more se pa dovolj glasno povedati, kako nesramno in cinično je, če Schrey v Ljubljani vstaja in govori, da so vse vlade bile Slovanom pravične, da imamo Slovani

v šoli, uradu in javnostivse pravice kakor drugi narodi! To trdi tist Schrey ki kot advokat vsak dan pri sodnji vidi, kako se slovenskemu kmetu nemški odloki dajejo in se o njem nemški protokoli pišejo! Ta trdi, da ima Slovenec v uradu tiste pravice kot Nemec! In v šoli? Dr. Schrey sam je v Ljubljani v šolo hodil, v slovenskem mestu, slovenske deželi. On torej po sebi vé, kakó se v tej šoli nij slovenščine nič naučil in je še dan denes ne zna. Vse to Schrey vidi in vé da je črno, in vendar govori ter laže z drznim čelom, da je belo! Ali je s tacimi ljudmi razgovarjanje in dokazovanje z razlogi mogoče? Ali si moreš misliti, da se tak polemikar da prepričati? Ne. Tu je „furor teutonicus“ uže do skrajne meje došel.

Lienbacherjev šolski predlog v državnem zboru.

Končana je velika bitva, katero so bile stranke ob Lienbacherjevem šolskem predlogu, po katerem naj bi državni zbor čisto neznatno pravico odstopil deželnim zborom, namreč deželni zbori naj bi določevali, ali naj se pridrži osemletna šolska dolžnost, ali naj pa v zadnjih dveh letih namesto vsakdanjega pouka stopi ponavljevalni in nadaljevalni pouk. „Ustavoverci“ so se mnogo trudili in mnogo govorili, da bi vrgli Lienbacherjev predlog; prouzročevali so v zbornici celo škandale in galerijo ščuvali in na pomoč klicali. Vendar je bil v večernej seji državnega zbora 25. t. m. sprejet oni predlog s 113 zoper 79 glasov v tretjem branji.

Sprejem Lienbacherjevega predloga je prvi korak do decentralizovanja, do izvedenja avtonomističnega programa naglašene v adresi državnega zbora do cesarja. Se ve, da ima v tej stvari izpregovoriti svojo besedo še gospodska zbornica, ki bode težko da v avtonomističnem zmislju odločila. Ali, da ostanemo pri stvari, nam se je držati odločitve državnega zbora in ta je sprejel Lienbacherjev predlog.

Ustavoverci so zahtevali, da mora o tem predlogu odločevati dvetretjinska večina, ker — tako so nepremišljeno ali pa lehkomišljeno trdili, — dotični predlog prouzročava izpremembo ustavnih šolskih določeb, ker veljavnih za vso Avstrijo. Nasproti je pa zdanja večina državnega zbora tako mislila, da je treba za sprejetje ali zavrženje Lienbacherjevega predloga samo navadna večina glasov. In tu je posebne zanimivosti, kakega mnenja sta bila stavitelj predloga Lienbacher sam ter predsednik zbornice grof Coronini, javni prištas „ustavoverne“ stranke.

Poročevalec Lienbacher je v dnevnjej seji 25. t. m. najprej polemizoval s posamnimi go-

vorniki. Nadalje je dejal, da vlada sama po obstoječih zakonitih šolskih postavah nima pravice šolsko osemletno dolžnost olajševati, česar so prepričani tudi ustavoverci, ker olajševanja doslej nij utemeljevala nobena postava in tudi izprememba šolskega državnega zakona nij izprememba ustave ker državni šolski zakon nij ustavni zakon. Sicer pa imajo tudi po ustavnih pismih deželni zbori pravico sodelovati pri šolskih zakonih; tako določuje diplom od dne 20. oktobra 1860 v členu 3., da so deželni zbori pozvani k šolskemu zakonodajstvu. Ustava od februarja 1861 določuje, da spadajo v področje državnega zbora vse one stvari, katere imajo skupno vse avstrijske dežele in kronovine in ustavni zakon od 1. 1867 dne 27. decembra določuje, da spadajo v državnega zbora področje le načela ljudskega šolstva; iz tega pa sledi in to določuje tudi § 12. državne ustave, da vse drugo spada v področje deželnih zborov; v stvareh ljudskega šolstva imajo tedaj odločevati samo deželni zbori. —

O vprašanji, je-li treba za sprejem Lienbacherjevega predloga dve tretjini glasov izjavil se je predsednik grof Coronini tako: Če državni zbor trajno izroči kako svojih pravic deželnim zborom, potem treba pri tem za sprejem take določbe dveh tretjin; ako je pa tak sklep samo začasen, tako, da se deželni zbori od državnega zbora samo nekako pooblasté, potem zadostuje navadna večina glasov. Coronini navaja slučajev, ko je državni zbor jednako postopal. Tako je bil sprejet z navadno večino glasov zakon o pravicah na vodi, dasi se tam nekatere pravice prepuščajo deželnim zborom. Dalje v zakonu zoper trtno uš in zoper razširjenje goveje kuge. A nikdar se pri sklepanji teh postav nij na površje potegnili ustavno vprašanje. Uže pri sklepanji teh postav se je pokazalo, da pri pooblaščenju deželnih zborov od državnega zbora ne treba dveh tretjin glasov. Sicer pa državni šol. zakon prepušča deželnim zborom več urejevanja na pr. koliko učencev da sme biti pod jednim učiteljem v jednem razredu, namreč to število izpremeniti, dasi državni šolski zakon odločno uže tudi število učencev določuje. Iz vsega tega je sklepal Coronini, da za sprejem Lienbacherjevega predloga ne treba dveh tretjin glasov ker ta predlog nij nikakšna izprememba ustave. Ta njegova izjava ima tem večjo vrednost, ker Coronini ne pripada k večini državnega zbora in je ob jednem dokaz, da so „ustavoverci“ ustavno vprašanje ob tem predlogu le provosirali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. marca.

O „mačjej godbi“ **dunajskih študentov** Lienbacherju se poroča: Soboto zvečer se je zbralo okolo 300 študentov pred Lienbacherjevim stanovanjem ter so mu napravili „mačjo godbo“, klicali Lienbacherju „pereat!“ a Schönererju živio! Kmalu se je pa zbralo tudi nad 100 policajev, ki so razgrajajoče nemške študente na vse strani razpršili, 11 ali po drugih virih 19 pa jih prijeli in odvedli v zapor. Ti so še zmirom v policijske uječi ter se bodo baje izročili deželnej sodnji. Včeraj se je nameravala nova „demonstracija“ in so zopet morali policaji razpršiti nemške študente, ki so se v velikej množici zbrali pred policijskim zaporom, kjer so prijeli studentje shranjeni. „D. Ztg.“ bi ta nemški škandal rada s tem zagovarjala, da spominja na to, kar se je 1. 1868 v Pragi vršilo, kjer so češki študentje demonstrirali. Ali kakó so tačas nemške dunajske novine vpile! Tačas je bilo

treba vse češke študente hudó kaznovati, a češke vodje pa še posebno, ker so oni vsega krivi bili! In zdaj ko dunajska nemška mladina zoper nemškega poslanca brez vsega uzroka razsaja? Zdaj vsi nemški listi z vidnim veseljem poročajo o dogodku in podrobnostih tega škandala, če ga prav naravnost ne upajo si odobravati.

Najnovejši telegram z Dunaja 28. p. m. poroča: Denes popoldne se je zopet okolo 100 dijakov zbralo pred deželno sodnijo, ki so pa kmalu zopet vrnili se domov. Policijski predsednik je sprejel deputacijo društva „Le-sehalle“, ki se je pritožila da so se policaji surovo vedli pri študentovski demonstraciji. Policijski predsednik je odgovoril, da bode dotične policaje strogo kaznoval ako mu dadé študentje pozitivnih dat.

Vnanje države.

O **grško-turškem** vprašanji prihajajo čedalje menj ugodne vesti. Ministerski grški predsednik je 25. t. m. izjavil v grškej zbornici, da pozna samo jedno rešezje grškega vprašanja, namreč tako, kakor ga berlinska konferenca določuje, grško vprašanje da je uže rešeno in nekakor ne treba berlinsko odločitev še popravljati. — In ko so 27. t. m. vsi evropski poslaniki v Atenah dejali Komunduros, da porta ne namerava pričeti sovražnostij ter so priporočali jednako postopanje grškej vladi, odgovoril jim minister Komunduros, da se če Grška podvreči željam Evrope mej obravnavanjem v Carigradu : z nado, da bodo vlasti kmalu sklenile, kako da bodo izvedle berlinsko pogodbo.

Rusko-kitajsko mirovno pogodbo sta ruski in kitajski pooblaščenec podpisala dne 24. februarja. Dotična pogodba se je uže odposlala v Peking, da jo ratificira še kitajska vlada.

Maršal Manteuffel, nemškega cesarja namestnik v **Elzaškej** je 26. m. m. zopet na nekem banketu govoril na srca Elsas-Lotrinjanov, naj bi pri prihodnjih volitvah volili Nemcem prijazne poslance, ker samo s tem bi postala Elsas-Lotrinija samostalna kot člen nemške zveze.

Francoski pesnik Viktor Hugo je 27. februarja sijajno praznoval v Parizu svoje osemdeseto leto. Čestitat so mu prišla društva in deputacije ter se je pred njegovim stanovanjem zbralo okolo 300.000 ljudi.

Nemški cesar je sprejel ostavko grofa Eulenburga na katerega mesto pride kot notranji minister dozdanji nemški naučni minister Puttkamer.

Iz **južne Afrike** se poroča zopet o velikej zmagi holandskih naseljencev ali boercev nad Angleži. Dne 26. m. m. je angleški general Colley vzel boercem Spitzkop, utvrjeno mesto levo od Laigsnecka. Boerci pa so ga s tega mesta zopet odpodili. V tej poslednji bitvi so bili Angleži popolnem tepeni in njih general Colley sam je padel. Od 720 angleških mož Colleyjeve armade se je samo 100 mož rešilo.

Najnovejši telegram iz Durbana javlja: Angležem je zmanjkalo streliva ter se je potem pričel obupen boj z bajoneti. Šestdeseti polk je prodrl skozi sovražnika v angleški ostrog. Od Hochländerskega polka je ostalo samo sedem mož.

Dopisi.

Iz **Trsta** 27. febr. [Izv. dop.] Gotovo se je velika večina tukaj živečih Slovencev veselila „velike besede“, katero je slovensko društvo „Edinost“ v dobrodelen namen v gledišči Politeama Rosetti 26. febr. priredilo; delale so se velike priprave; znalo se je, ka so vabljeni visoki gostje. — Gledišče je bilo še precej obiskovano, leže skoraj vse razprodane; v pritličji bi še bilo imelo več ljudij prostora. Igra: „V Ljubljano jo dajmo“ se je kaj točno vršila in igralcem nij manjkalo zaslužene pohvale. Mej igro je došel g. namestnik baron Pretis in je bil sprejet s cesarsko pesnijo in cesarju „živio“-klici. Videli smo tudi g. fml. Šmigoca in še druge visoke dostojanstvenike.

Bile so na programu tudi četiri pesni; po dokončanej igri pa se občinstvu naznanilo, ka radi nepričakovanih neprilik ne bode petja; ta izjava je gotovo neprijetno dirnola vsacega navzočnika, kajti marsikateri narodnjak se je nadejal, ka bo lepo petje povabljenim in veljavnim možem, ki igre razumeli nijso, lep vtis napravilo in tako vsaj nekaj narodnej reči v korist. Bodi si, da odbor nij bil pripravljen za primerno žrtev v materialnem obziru, ali da se popolnem nij sporazumel, ali kaj je bil uzrok, ka okoličanski pevci nijso prišli, samo toliko moramo omeniti, ka pri enakih pojavih slovanskega življa v italijanskem nam sovražnem mestu nij samo dobrodelen namen in ime priredujočega društva nego tudi slovenska čast angažirana. Vsa čast in hvala marljivo delajočemu odboru, vsa čast in hvala dobremu namenu v denarnem in političnem obziru, pa pomniti je treba, ka se je uže lani po drugem velikem koncertu v „Slovenskem Narodu“ v nekem dopisu bojazen izrazila, ka ne bi utegnili pri takem napenjanji močij struna se vtrgati. Od revnega okoličana delavca se ne more zahtevati, ka bi daleko k tolikim vajam zahajal in še denarne žrtve nosil, da si se od društva za okolico mnogo stori; vsak posameznik tega ne razume. Vsak skušen pevec mora reči, ka je celo za izurjene in v istem mestu ali selu stanujoče pevce nekotika žrtev dvakrat na teden se pevskih vaj udeleževati. Če se hoče osnovati velik ples, kjer nij treba sukati uma svetlih mečev, lepo; če se pa hoče javno pokazati naših zakladov, duševnih proizvodov, stori se to redko kedaj, morda enkrat na leto, pa velikansko in častno. O takem pojavu slovanskega življa v Trstu se sme potem reči: Dovolj je spomina itd.

Iz **Sofije** 25. febr. [Izv. dop.] „Slavjanska Beseda“ postala je v kratkem času svojega obstanka središče cele tukajšne inteligencije. Pred 4 dnevi dala je svojo tretjo zabavo v letošnjem predpustu. Prostori so bili tako napolnjeni, da se je mnogo došlecev moralo povrniti nazaj. Mej gosti imenujem posebno častne gosp. srbskega konzula generala Grujića z njegovo gospo; gosp. dr. Stojlova, političnega sekretarja njeg. visočanstva in g. Konstantinovića, družega sekretarja kneževke kancelarije. Potem so došli skoro vsi načelniki (šefi) iz raznih ministerstev, doktorji, profesorji, viši vojnički častniki itd.

Koncert je izpal izvrstno. Hrvatska pesem „Večer na Savi“ (od Zajca) in slovenska „Mili kraj“ (od Nedveda) dopale so se jako priučujočemu občinstvu, in bile so sprejete s šumnim rokoploskanjem. Gospa Prošekova očarala je poslušalce s svojim krasnim glasom in z svojo vrla zvonanostjo; pevala je jedno bolgarsko in jedno rusko pesem. Kot nova točka bila je na program fagot, katerega je igral kapelnik Kavcki s posebno spretnostjo. Isto tako pokazal se je gosp. Dor. Petrovič, mestni fizik, kot izurjen in izvrsten igravec na violino.

Društveno zabavo je aranžiral in vodil Slovenec A. Bezenšek.

Po svojem 7 mesečnem obstanku zabilo je društvo Slavj. Beseda obče simpatije in stoji uže na tako trdnih nogah, da počne v spomladi zidati svoj vlasten društven dom v velkem stilu, in odgovarjajoč vsem potrebam društva in zahtevam arhitektoničnega okusa.

„Slavj. Beseda“ otvorila je še dva nova oddelka (klona), in to filharmonični ter streljački. Prvi od teh dal bode skoro

velik koncert zajedno z pevskim zborom v dvorani Narodnega Sebranja.

Domače stvari.

— („Laibacher Zeitung“) od vtorka 1. marca ima na prvem mestu zanimiv članek o Schreyjevem govoru v konstitucionalnem društvu, o katerem tudi mi danes govorimo. Ker nam je uradni list v roke prišel opoldne, ko smo mi uredovanje svojega lista že končavali, moramo posnetek tega članka za juturni list odložiti, opozorujemo pa že danes svoje bralce nanj zlasti na članka konec.

— (Kranjska hranilnica) je imela v ponedeljek svoj občni zbor. Poročilo prinesemo jutri.

— (Gospod France Porenta), kaplan pri sv. Petru v Ljubljani, je postal fajmošter v Sori.

— (Gospod Kalteneggerju) napravljajo njegovi prijatelji in politični somišljeniki za jutri banket v slovo pred odhodom iz naše dežele.

— (Tatvina) Trgovcu gosp. J. Čiku v Ljubljani na Starem trgu v Ničmanovej hiši je bilo več razobešene obleke pustno nedeljo med 9 in 10 uro dopoludne ukradene. Neki znani ljubljanski tat jo je bil uzmal. A predno je mogel ukradeno blago razpečati, ujeli so ga policaji in odvedli v zapor.

— (Veteranski ples) na pustno nedeljo v ljubljanskej čitalnični restavraciji je bil dobro obiskan. Vsi prostori so bili natlačeni polni in celo v lepo okinčane veži so sedeli gostje. Salon je bil krasno olepšan s cesarskimi orli, grbi kranjskih mest, obilo cesarskimi in narodnimi zastavami. Do ranega jutra je vladala prav židana volja, posebno, ker je počastil odposlanec zagrebškega bratovskega društva veselico.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v sredo 2. marca svoj 10. redni zbor s sledečim sporedom: I. Prečita se zapisnik. II. Berila: 1. „Nekrolog J. C. Jarcu.“ D. Majaron. 2. „O vokalizmu v narčni goriških Kraševce: i — vokali“ (2. predavanje). K. Štrekelj. 3. Nekaj narodnih pesni. A. Hudovernik. III. Slučajnosti. —

— (Ljudsko štenje v Idriji) je dovršeno; od 4174 prebivalcev v mestu se je zapisalo 4171 s slovenskim občevalnim jezikom, 127 z nemškim, 13 je Čehov in Slovakov, 1 Poljak in 1 Italijan. Te številke jasno kažejo, kako krivično je, ker je Idrija v deželni zboru nemški zastopana.

Izpred porotnega sodišča.

(Roparski umor na Lovškem brdu.)

Dne 25. febr. je bil pred ljubljansko poroto tožen hudodelstva dvojnega roparskega umora po § 134 k. z. „brič“ France Galovič, 49 let star, domá iz Kočevskega mesta, oženjen, bivši c. k. uradni sluga pri okrajnej sodnji v Škofjeji Loki, do sedaj še nekaznovan.

Zatožba opisuje rop in umor tako-le: Zakonska človeka Grega in Mica Mrak imela sta posestvo Matevža Miklavčiča na Lovškem brdu št. 1 v najemu in sta živela tam. Poslopje tega posestva je prvo na Lovškem brdu, ako se pride v kraj iz vasi Vovče in je odstranjeno od sosednjih poslopij Matevž Miklavčiča vsaj 80 korakov, tedaj nekoliko na samem ležeče. Hiša ima dva vhoda. Glavni vhod je nasproti kraju Lovško brdo a drugi, stranski, kateri pelje skozi kuhinjo, obrnen je proti cesti, ki pelje iz Vovče. — V petek 20. avgusta 1880 obljubil je Grega Mrak Matevžu Miklavčiču,

da pride drugi dan 21. avgusta k njemu, da mu bode lan sejal. 21. avgusta čakala je Polona Miklavčič do 11. ure dopoludne, da pride Grega Mrak in je šla mej tem časom večkrat gledat, ali Grega Mrak še ne dohaja, pa vsakikrat je videla, da so hišna vrata Mrakovega stanovanja še zaprta. Ko pa po 11. uri Grega Mraka le še nij bilo, šla je Polona v njega stanovanje in sicer najprej v blev, kjer se jej je jako čudno zdelo, da se živini še nij nič pokladalo. Stopi v „štibelc“ in najde tam vse razmetano. Zakonska Grega in Marija Mrak pa sta tam popolnem brez obleke, vsa krvava ležala na tleh. Takoj začne klicati na pomoč. Prišlo je nekaj sosedov, kateri so potrebno ukrenili, da se dogodek precej gospodski obznani, za tačas pa, da pride sodniška komisija, pa so zaprli hišo in jo stražili, da najde komisija vse v tistem stanu, kakor je bilo. Dne 21. avg., tedaj še tist dan pride iz Škofje loke komisija. Pri ogledu najde, da je bila na zadnji strani Mrakove hiše prislonjena lestvica, katera je bila vzeta iz deset korakov oddaljene lope. Na kraji strehe, kjer je bila lestvica prislonjena, bila je slama raztrgana, kakor bi bil kdo skušal skozi streho priti v hišo. Hišna vrata so bila zaprta in se je našel ključ še le pozneje na mizi v sobi. Vrata od zadaj, skozi katere je bila tudi Polona Miklavčič prišla v hišo, bila so prislonjena. Ta vrata so se od znotraj zapirala z lesenim zapahom, kateri je bil nazaj porinen in s krvjo omazan. V sobi je stala velika skrinja široko odprta. V skrinji je tičal ključ in nij bilo opaziti, da bi se bila s silo odprla, ali pa da bi bila kaj krvava. Pred skrinjo je stala klop, na katerej je ležalo več različnih stvari, katere so se gotovo iz skrinje vzele. Spodnji predal skrinje, kateri je bil tako rekoč tajni oddelek, bil je odprt in popolnem izprazen. V shrambi za jedila je stal sod, ki drži dve vedri, izprazen in vina je bilo izpuščenega kak dober veder na tla. Na tleh te shrambe pa je ležal kos časnika „Laib. Zeitung“ od 1. 1879. V literstkeji steklenici stalo je še četrt litra vina.

V izbi ali v „štibelcu“ sta ležala ubita Grega in Marija Mrak pred posteljo popolnem brez obleke, naga. Postelj je bila vsa preiskana in premetana in zid ob postelji, kakor tudi okno vse s krvjo omadeževana. V sredi izbe je stala skrinja, katera je bila s silo odprta, kajti tretjina dna je bila odtrgana in je ležala na zgornjem delu postelje. Tudi sprednji del pokrova skrinje je bil s silo odtrgan in ključavnica potrta. Ključ k tej skrinji našel se je v slami v postelji skrit. Vse reči, katera so bile v skrinji, bile so razmetane okolo po izbi. Ko so se tajni oddelki skrinje odprli, našlo se je v njih 6 gold. v gotovem denarju. Tudi druga skrinja, katera je bila še v izbi, je bila gotovo preiskana, kajti oblačila, katere so bila v njej, bila so vsa povprek razmetana. Na stropu izbe je bilo več palic, na katerih je viselo suho meso. Več teh palic je bilo na tla vrženih in zraven njih je ležalo nekoliko kosov suhega mesa, a večina mesa je bila odnesena. Tudi je sodniška komisija določila, da manjka hranilničnih bukvic, na katere je vloženo nad 100 gold., kajti župan je povedal, da je Mrak nekaj denarja vložil začetkom meseca avgusta, kar je tudi vodstvo kranjske hranilnice potrdilo, katero v dopisu povê, da je bilo na hranilnične bukvice št. 113.643 za Marijo Mrak vloženih 10. avgusta 1880 100 gld. Trupli umorjenih sta bili v pravem pomenu besede popolnem razmesarjeni in sta Grega in Marija Mrak dobila

mного, mej njimi večinoma smrtnih ran. Mariji Mrak je bila trikrat črepija na glavi presekana, tako da je odbit bil veliki kos črepa. Razbita jej je bila spodnja čeljust in presekana vrat takó, da je glava le malo visela na njem in sta bila sapnik in požiralnik popolnem presekan. Razen tega jej je bil odsekan kos srednjega prsta leve roke, kateri se nij mogel najti. Vsega vkup je imela Marija Mrak sedem ran. Gregi Mraku je bila do korenine nosa, razen tega je imel še dva teška udarca na glavi in trikrat mu je bil presekana vrat, tako da je bil popolnem razmesarjen. Vse rane sta dobila umorjena z jako močnim udarcem s sekiro, katera se pa nij mogla najti. Sumljiv da je izvršil ta roparski umor, ali sam, ali v družbi z drugim, je France Golovič, kateri je bil začetkom meseca avgusta, od svoje službe, kot c. k. uradni sluga pri okrajnej sodnji v Škofjeji Loki suspendiran.

(Dalje prih.)

Razne vesti.

* (Otrok otroka umoril) V Parizu je neki 14 let star deček zvalil šest let starega otroka v svoje stanovanje, tam ga zvezal in slekel ter ga z nožem zaklal; dvakrat ga je sunil v trebuh potem pa mu je še prerezal vrat zato, ker je kričal.

* (Ukradene dragocenosti.) V Aberdeenu na Škotskem so minolega meseca tatje vlomi v prodajalnico zlatnine ter jo popolnem izpraznili. Odnegli so dragocenosti za 100.000 gold.

Narodno-gospodarske stvari.

Poziv dolenjskim in drugim kranjskim vinogradnikom in sadjerejcem.

Da se novi način vinogradarstva in sadjereje, kakršni se je na posestvu deželne vinstvene in sadjerejske šole na Slapu pri Vipavi z najboljšim vspehom vpeljal, najboljši dokaz temu je gotovo to, da so se ga Vipavci sploh poprijemati pričeli — kar le mogoče hitro po vseh vinstvenih in sadjerejskih krajih dežele razširi, privolil je slavni deželni odbor z odlokom št. 931 od dne 21. februarja t. l. sledeče:

Na deželni vinstveni in sadjerejski šoli na Slapu se prične dne 11. marca t. l. brezplačni štirinajstdnevni praktični vinogradni in sadjerejski poduk za odraščene vinogradnike in sadjerejce, posebno za tako zvane „vincarje“ večjih posestev na Dolenjskem. Vsak, kateri se hoče tega poduka udeležiti, oglasi naj se pri podpisnem vodstvu prej kot mogoče, gotovo pa do 6. marca t. l.

Poduk bode, kakor rečeno, popolnem praktičen, to je, podučevalo se bode z razloževanjem izvrševanega dela; in tudi popolnem brezplačno. Vsak, kateri se hoče udeležiti, plača le 33 kr. na dan za hrano, za poduk in stanovanje pa nič, vendar mora vsak udeleženec 1 koc (odejo) in dve rjuhi soboj prinesiti.

Temu poduku sledil bode v septembru drugi brezplačni kletarski.

Na Slapu pri Vipavi, 24. febr. 1881. Vodstvo deželne vinstvene in sadjerejske šole na Slapu.

R. Dolenc,
vodja.

Zavarovalnico pokojnin ustanovila je sedaj tudi italijanska država. Kakor namreč telegram iz Rima poroča, sprejela je zbornica poslancev dne 23. t. m. dotično predlogo z 239 proti 45 glasom.

Dunajska borza 1. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	"	50	"
Zlata renta . . .	89	"	65	"
1860 drž. posojilo . . .	130	"	25	"
Akije narodne banke . . .	816	"	—	"
Kreditne akcije . . .	294	"	90	"
London . . .	117	"	70	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	31 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	"	52	"
Državne marke . . .	57	"	35	"

Naznanilo.

Zaročil se je dne 21. svečana ob 7. uri na večer gospod **Lavricelj Magušer** mlajši, sin tukajšnjega župana, s hčerjo drugega občinskega svetovalca, gospo **Katinko Šolarjevo**. Priče so bili gg.: Jože Pibrovec, Ivan Samsa in Oroslav Magušer.

V Kropi, dne 25. februarja 1881. (107—2)

Št. 741.

(110—1)

Razpis javne dražbe.

Po sklepu c. kr. pomnoženega okrajnega šolskega sveta zidalo se bode novo šolsko hišo v Cerknem.

Delo, cenjeno na 8035 gld. 82 kr., oddalo se bode po javnej dražbi.

Dražilo se bode dne 10. marca t. l. od 10.—12. ure zjutraj pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Tolminu ustmeno; sprejemajo se tudi postavno kolekovane pismene ponudbe.

Načrti, prevdarek in pogoji so razpoloženi pri c. kr. okrajnem šolskem svetu.

Kdor se udeleži dražbe, položi 400 gold. kot vadium.

C. kr. okrajni šolski svet si pridržuje pravico od podanih ponudb ono sprejeti, katero spozna za najugodnejšo.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu,
dne 16. februarja 1881.

V **najem** se daje pod zelo ugodnimi pogoji v najboljšem obrtu stoječa

pekarija

v mestu **Brežice** (Rann) na Spodnjem Štajerskem. Na dotična vprašanja odgovarja **Igu. Linzler**, mesar in hišni posestnik v Brežicah. (101—2)

Posestnik **žage** in **máline** išče za kupčijo z **lesom** in **moko** enega/neoženjenega

tovariša (kompanijona)

s **3000 gld.**, proti dobri pogodbi in zavarovanju. Kapital prinese čistega dobička 30%; natančno se izve pismeno pod napisom: **Kompanijon, Ljubljana, poste restante.** (102—3)

Pekarija v najem.

V **Šmarji** tik velike ceste in farne cerkve se daje pekarija prav po nizke ceni v najem. Pripravno je tudi za branjarjo. Pekarija je zato dobra, ker nobene nj od Ljubljane do Št. Vida na Dolenjskem. Več o tem pove iz prijaznosti opravištvu „Slovenskega Naroda“. (99—2)

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čez se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**cvet zoper trganje po dr. Maliču**“ z **zraven stoječim znamenjem**; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (72—7)
Lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Kothe-jevo ustno vodo,

zbog njenih izvrstnih lastnostij zoper **zobne bolečine** in **ustni smrad** znano, priporoča a **flacon 35 kr.** z navodilom za rabo vred

JOH. GEORGE KOTHE,
dvorni lieferant v Berlinu.

Podružnica: Dunaj, L. Tiefer Graben 37, L. V Ljubljani jo ima pravo samo lekarnar gospod **Jul. pl. Trnkoczy.** (24—7)

Umrli so v Ljubljani:

24. februarja: Ernest pl. Höfner-Saalfeld, šolar, 8 let, na sv. Petra cesti št. 57, za difteritis.
26. februarja: Franc Ločnik, mašinskega kurveca sin, 1 mes., na Dunajske cesti št. 19.
28. februarja: Anton Grjol, 32 let, v Rožnih ulicah št. 11, za jetiko.
V deželnej bolnici:
25. februarja: Jožef Trontel, mizar, 27 let.

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja,
rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in katarno stanje organov, s katerimi se sope.

V škatlicah po 10 kr.

prodaje (490—18)

GABRIEL PICCOLI,
lekar „k angelu“,
na dunajske cesti v Ljubljani.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje **jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.**

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje **jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.**

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, **jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60**

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje **jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 13.40.**

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje **35 gl. zdaj pa samo gl. 16.**

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje **gl. 40, zdaj gl. 20.**

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospo, preje **100 gl. zdaj gl. 40.**

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje **gl. 12, zdaj le gl. 4.80.**

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dni, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje **gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.**

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(66—2)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.